

MemoriiJurnale

The publisher gratefully acknowledges the support
of the Dutch Foundation for Literature.
Editura Humanitas este recunoscătoare pentru sprijinul
financiar Fundației Neerlandeze pentru Literatură.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Anne Frank s-a născut în 12 iunie 1929 la Frankfurt pe Main (Germania), ca fiică a lui Edith (n. Holländer) și Otto Frank. Familia Frank, de origine evreiască, mai avea o fată, Margot, născută în 1926. După venirea la putere a lui Hitler (ianuarie 1933) și instaurarea persecuțiilor antisemite, Otto Frank decide să emigreze împreună cu familia în Țările de Jos, la Amsterdam, unde avea relații de afaceri; fondează aici o societate specializată în comerțul cu pectină (produs folosit la prepararea dulcețurilor) și, ulterior, în vânzarea de condimente. Cele două surori învață repede la școală neerlandeza, limba în care Anne își va scrie jurnalul. După invadarea Țărilor de Jos de către Germania nazistă și capitularea lor (1940), soarta evreilor de aici devine similară cu a celor din Germania sau Polonia. O vreme, Otto Frank reușește să-și mențină din umbră afacerea grație ajutorului prietenilor și angajaților săi neerlandezi; totuși își dă seama că, pentru a scăpa de deportare, întreaga familie trebuie să se ascundă, astfel că amenajează în secret în acest scop (aducând mobilă, alimente etc.) o parte din clădirea în care funcționa firma sa (pe Prinsengracht 263), așa-numita Anexă.

Când primește o citație de la SS, Otto Frank hotărăște că a venit momentul să se ascundă: în 6 iulie 1942, familia Frank se instalează în Anexa secretă; nu după multă vreme, i se alătură încă patru persoane. Cei opt locatari ai Anexei vor reuși să supraviețuiască datorită ajutorului „protectorilor” lor neerlandezi, curajoșii prieteni și colaboratori ai lui Otto Frank. Anne scrie în cei doi ani de clandestinitate mici povestiri și, mai ales, consemnează tot ce i se întâmplă într-un jurnal – care începe în 12 iunie 1942, ziua când împlinise 13 ani, și se sfârșește la 1 august 1944, deci după debarcarea Aliaților în Normandia, într-un moment când victoria asupra Germaniei părea iminentă. La un moment dat, în primăvara lui 1944, îl ascultă la radio pe ministrul educației din guvernul neerlandez aflat în exil la Londra, care spune că după război vor trebui adunate și publicate toate mărturiile scrise ale suferințelor locuitorilor țării ocupate de germani, de pildă jurnalele intime; ca urmare, Anne își reface, completându-l, jurnalul deja scris (viitoarea „versiune b”), dar continuă să-și țină jurnalul inițial („versiunea a”).

În 4 august 1944, clandestinii din Anexă împreună cu doi dintre protectori sunt arestați de serviciul de informații și spionaj al SS, probabil în urma unui denunț. Jurnalul Annei scapă de confiscare; va fi luat și pus la loc sigur de Miep Gies, secretara lui Otto Frank și unul dintre protectori, care, printr-un miracol, nu a fost arestată. Când avea să afle că, fără dubiu, Anne a murit, ea îi va încredința tatălui ei jurnalul.

Cei opt locatari ai Anexei sunt deportați în lagărul Westerbork de pe teritoriul Țărilor de Jos, după care sunt urcați în ultimul tren care a plecat de aici spre Auschwitz, unde ajung în 5 septembrie 1944. Cu excepția lui Otto Frank, toți vor muri. Transferate în lagărul Bergen-Belsen, Anne și sora ei au murit, probabil de tifos, în februarie sau martie 1945. Tatăl lor, rămas la Auschwitz, a fost eliberat de trupele sovietice la sfârșitul lui ianuarie 1945. Reîntors la Amsterdam, a publicat prima variantă a *Jurnalului Annei Frank* în 1947.

Jurnalul
ANNEI FRANK

12 iunie 1942 - 1 august 1944

Versiunea definitivă

Traducere din neerlandeză și note de
GHEORGHE NICOLAESCU

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Oana Bârna
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Andreea Stănescu
DTP: Andreea Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la C.N.I. Coresi S.A.

Anne Frank

Het Achterhuis. Dagboekbrieven 12 juni 1942–1 augustus 1944

Only authorized version by Otto H. Frank and Mirjam Pressler

Copyright © 1982, 1991, 2001 by Anne Frank Fonds, Basel

All rights reserved.

© HUMANITAS, 2011, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

FRANK, ANNE

Jurnalul Annei Frank: 12 iunie 1942–1 august 1944 /Anne Frank;

trad.: Gheorghe Nicolaescu. – București: Humanitas, 2011

ISBN 978-973-50-3283-8

I. Nicolaescu, Gheorghe (trad.)

821.112.5-94=135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021 311 23 30 / 0372 189 509

Notă asupra ediției în limba română

Ediția de față conține prima traducere în limba română a textului original, în limba neerlandeză, al ediției definitive a *Jurnalului Annei Frank*. Așa cum se menționează și în textul introductiv care urmează, jurnalul, păstrat în două versiuni ale aceleiași autoare, a fost publicat pentru prima dată în Țările de Jos în 1947 într-o ediție îngrijită de tatăl Annei, Otto Frank. Acesta a realizat o compilație pe baza celor două versiuni originale ale fiicei sale, renunțând la unele pasaje care ar fi știrbit memoria fostei sale soții și a celorlalți locatari ai Anexei sau care făceau referiri la teme de sexualitate.

Această ediție din 1947 a servit ca punct de plecare pentru numeroase traduceri în diverse limbi străine. Prima traducere românească, realizată de Constantin Țoiu¹, a fost publicată în 1959 la Editura Tineretului, București.

În 1986 a apărut la Amsterdam o ediție critică a *Jurnalului Annei Frank*, în care au fost prezentate integral diversele versiuni cunoscute până în acel moment. La sfârșitul anilor '90 s-au descoperit cinci file necunoscute

---

1. Nu am avut la dispoziție această traducere, dar din descrierea aflată în catalogul online al Bibliotecii Centrale Universitare din București rezultă că ar fi fost făcută prin intermediar german.

ale manuscrisului original, care și-au găsit ulterior locul în ediția definitivă. Prezenta traducere românească s-a făcut după ediția a 54-a publicată de editura Bert Bakker din Amsterdam în anul 2009, din care s-au preluat și nota asupra ediției („Despre această carte“) și postfața.

Gheorghe Nicolaescu

Dragă Kitty,

Și-am mers așa, prin ploaia torențială tata, mama și cu mine, fiecare cu câte un ghiozdan și o sacoșă de piață pline ochi cu cele mai diverse lucruri. Muncitorii care mergeau dimineața devreme la muncă se uitau după noi cu milă; pe fețele lor se putea citi limpede regretul că nu ne puteau oferi nici un mijloc de transport; steaua galbenă, în stridența ei, vorbea de la sine.

Abia când am ajuns în stradă, tata și mama mi-au explicat bucățică cu bucățică întregul plan întocmit de ei ca să ne ascundem. De luni de zile căraserăm din casă mobilier și haine cât se putuse, urmând să ne ascundem pe 16 iulie. Citația ne grăbise plecarea cu zece zile, astfel încât trebuia să ne mulțumim cu niște încăperi insuficient amenajate.

Ascunzătoarea era în clădirea de birouri a tatei. E puțin cam greu de înțeles pentru cineva din afară, de aceea voi da câteva explicații suplimentare. Tata n-avea mulți angajați: pe domnul Kugler, pe Kleiman și pe Miep, apoi pe Bep Voskuijl, stenodactilografa de 23 de ani. Toți știau de venirea noastră. În magazie erau domnul Voskuijl, tatăl lui Bep, și doi muncitori cărora nu le spusese rău nimic.

Clădirea este împărțită astfel: la parter e o magazie mare, folosită ca depozit. Acesta e împărțit la rândul lui în diverse secțiuni, de pildă camera de măcinat, unde se macină scorțișoara, cuișoarele și surogatul de piper, și spațiul de depozitare. Lângă ușa magaziei este ușa normală, de intrare, a clădirii, pe care se ajunge la o scară aflată în spatele altei uși intermediare. Sus, la capătul scării, este o ușă din sticlă translucidă pe care scria cândva

cu litere negre cuvântul „Birou“. Acesta e biroul mare din față, foarte mare, foarte luminos, foarte plin. În timpul zilei, aici lucrează Bep, Miep și domnul Kleiman. Trecând printr-un mic cabinet cu seif, garderobă și o debara încăpătoare, se ajunge la cămăruța destul de întunecoasă din spate, în care se simte aerul stătut. Mai demult, aici lucrau domnul Kugler și domnul Van Daan, acum a rămas doar primul. Se poate ajunge la biroul lui Kugler și din hol, dar numai intrând pe o ușă de sticlă care se deschide din interior, dar nu se deschide la fel de ușor din exterior. Din biroul lui Kugler, trecând prin holul îngust pe lângă magazia de cărbuni și urcând apoi patru trepte, se ajunge în bijuteria întregii clădiri, biroul privat. Piese de mobilier elegante, închise la culoare, linoleum acoperit cu covoare pe jos, radio, o lampă elegantă, totul ultraluxos. Alături, o bucătărie mare și spațioasă, cu boiler și un aragaz cu două ochiuri. Și-apoi încă o toaletă. Țasta-etajul întâi. Din holul de jos, o scară obișnuită de lemn duce la etaj. Acolo se află un mic vestibul, căruia i se spune palier. În dreapta și în stânga vestibulului sunt uși, cea din stânga dă spre partea din față a casei, unde sunt spațiile de depozitare, mansarda și podul. Dinspre această parte din față a casei, vine încă o scară lungă, ultraabruptă, dintr-acelea tipic olandeze, de-ți rupi picioarele, care duce spre cea de-a doua ușă, către stradă.

În dreapta palierului se află „Anexa“. Nimeni n-ar bănuși că în spatele ușii simple, vopsite în gri se ascund așa de multe camere. Treci de pragul din fața ușii, și-ai intrat. Chiar în dreptul ușii de la intrare, este o scară abruptă, în stânga un hol mic și o cameră, cameră ce are să devină cameră de zi și dormitor pentru familia Frank, alături este încă o cameră mai mică, dormitor și cameră de lucru

Planul celor trei niveluri ale imobilului din Prinsengracht 263

pentru cele două domnișoare Frank. În dreapta scării, o cameră fără fereastră, cu chiuvetă și toaletă separată, și de asemenea o ușă de acces spre camera mea și a lui Margot. Când ajungi sus, la capătul scării, și deschizi ușa, rămâi surprins să dai peste o încăpere atât de înaltă, luminoasă și spațioasă într-o casă atât de veche, construită pe marginea unui canal. În această încăpere se află un aragaz (prezența lui o datorăm faptului că aici a fost mai demult laboratorul lui Kugler) și o chiuvetă. Asta-i

deci bucătăria și totodată dormitorul soților Van Daan, ca și camera de zi, sufrageria și camera de lucru a tuturora. O cameră foarte mică, de trecere, va fi apartamentul lui Peter van Daan. Apoi, la fel ca în partea din față, o mansardă și un pod. Și-uite așa, ți-am prezentat toată Anexa noastră frumoasă!

A ta, Anne

VINERI, 10 IULIE 1942

Dragă Kitty,

Foarte probabil că te-am plictisit enorm cu descrierea minuțioasă a locuinței noastre, însă cred că trebuie să știi unde am aterizat; despre felul cum am aterizat aici, vei afla din următoarele scrisori.

Dar mai întâi continuarea povestirii mele, căci, așa cum știi, n-am terminat-o încă. Când am ajuns la numărul 263 de pe Prinsengracht, Miep ne-a condus numaidecât pe culoarul lung, am urcat scara de lemn și am ajuns direct sus, în Anexă. A închis ușa în urma noastră și am rămas singuri. Margot ajunsese cu bicicleta mult mai repede și ne aștepta.

Camera noastră de zi și toate celelalte camere erau pline de lucruri aruncate într-o harababură de nedescris. Toate cutiile de carton trimise la birou în cursul lunilor precedente erau împrăștiate pe jos și pe paturi. Camera mică era doldora până-n tavan cu lenjerie de pat. Dacă doream să dormim noaptea în paturi aranjate cât de cât, trebuia să ne-apucăm imediat de treabă și să facem ordine. Mama și Margot nu erau în stare să mai miște nici măcar un deget. Zăceau pe paturile goale, obosite, stoarse

de vlagă și mai știu eu cum, dar eu și tata, cei doi gospodari ai familiei, voiam să începem imediat.

Toată ziua am golit cutii și am umplut șifoniere, am bătut cuie și am făcut ordine, până când, seara, am căzut morți de oboseală în paturile cu așternuturi proaspete. Nu mâncaserăm nimic cald toată ziua, dar asta nu ne-a deranjat. Mama și Margot erau prea obosite și prea încordate ca să poată mânca, eu și tata aveam prea mult de lucru.

Marți dimineață am reluat treaba de unde o lăsaserăm luni. Bep și Miep s-au dus să cumpere alimente cu bonurile noastre de cartelă, tata a reparat camuflajul insuficient, iar noi am frecat podeaua bucătăriei, trudind iarăși de dimineață până seara. Până miercuri, aproape că n-am avut deloc timp să mă gândesc la marea schimbare apărută în viața mea. Atunci, pentru prima oară de la sosirea noastră în Anexă, s-a ivit prilejul să-ți comunic ce s-a întâmplat și totodată să-mi dau seama limpede ce s-a întâmplat de fapt cu mine și ce-avea să se mai întâmple.

A ta, Anne

SÂMBĂTĂ, 11 IULIE 1942

Dragă Kitty,

Tata, mama și Margot încă nu se pot obișnui cu zgomotul clopotului din Westertoren¹, care bate la fiecare sfert de oră. Eu m-am obișnuit, mi-a plăcut numaidecât, are ceva așa de familiar, mai ales noaptea. Probabil că te interesează să afli cum e, după părerea mea, să stai ascunsă.

---

1. În Westertoren (Turnul de Vest) se află clopotul bisericii Westerkerk, aflată nu departe de locul unde era Anexa.

Ei bine, nu pot să-ți spun decât că încă nu știu nici eu prea bine. Cred că nu mă voi simți niciodată acasă în această casă, dar cu asta în nici un caz nu vreau să spun că-mi displace aici. Mă simt mai degrabă ca într-o pensiune foarte ciudată, în care îmi petrec vacanța. O concepție destul de bizară despre clandestinitate, dar așa stau lucrurile. Anexa este un ascunziș ideal. Chiar dacă este igrasios și înclinat, nu vei găsi în tot Amsterdamul, ba poate chiar în toată Olanda, un ascunziș mai confortabil amenajat.

Cu pereții ei goi, cămăruța noastră ni se păruse până acum destul de austeră. Datorită tatei, care a adus dinainte toată colecția mea de ilustrate și fotografii cu staruri de cinema, am putut lua o pensulă și am dat cu clei pe un perete întreg, transformând camera într-un uriaș tablou. Așa arată mult mai vesel și, după ce vine familia Van Daan, o să facem din lemnul aflat în mansardă câteva dulăpioare în perete și alte fleacuri drăguțe.

Margot și mama și-au mai revenit puțin. Ieri, mama a vrut pentru prima oară să facă supă de mazăre, dar mergând jos să mai schimbe o vorbă, a uitat de supă, care s-a ars atât de tare, încât boabele, carbonizate, s-au lipit de fundul oalei.

Ieri-seară ne-am dus toți patru în biroul privat și am dat drumul la radio ca să ascultăm postul englezesc. Mi-a fost așa de teamă că ne-ar putea auzi cineva, încât l-am implorat literalmente pe tata să ne întoarcem sus. Mama mi-a înțeles frica și a venit și ea. Orice altceva am face, ne este foarte teamă că vecinii ne-ar putea auzi sau vedea. Chiar din prima zi am cusut draperiile. De fapt, nici nu pot fi numite draperii, căci nu sunt decât niște resturi terne de material, total diferite ca formă, calitate și model,

pe care tata și cu mine, într-un mod foarte neprofesionist, le-am cusut strâmb unele de altele. Aceste splendori au fost prinse cu piuneze la ferestre și nu vor mai fi date jos niciodată câtă vreme vom sta ascunși aici.

Imobilul din dreapta este ocupat de o filială a firmei Keg din Zaandam, iar cel din stânga de un atelier de tâmplărie. Chiar dacă angajații nu mai sunt acolo după programul de lucru, totuși s-ar putea auzi zgomote. De aceea, i-am interzis lui Margot să tușească, deși a dat peste ea o răceală puternică, și îi dăm să înghiță doze mari de codeină.

Mă bucură mult sosirea familiei Van Daan, stabilită pentru marți; atmosfera va fi mult mai plăcută și va fi și mai puțin liniște. Liniștea este cea care mă face atât de nervoasă seara și noaptea, și aș da orice ca vreunul dintre protectorii noștri să doarmă aici.

Nu-i deloc rău aici, căci putem să gătim, iar jos, în biroul tatei, putem să ascultăm radioul. Domnul Kleiman, Miep și Bep Voskuijl ne-au ajutat așa de mult. Ne-au adus deja revent, căpșuni și cireșe, și cred că deocamdată n-o să ne plictisim. Avem și de citit și-o să mai cumpărăm și o sumedenie de jocuri. Bineînțeles că n-avem voie niciodată să ne uităm pe fereastră și nici să ieșim. De asemenea, trebuie să avem grijă să umblăm în vârful picioarelor și să vorbim încet, căci nu trebuie să ne audă cineva jos, în depozit.

Ieri am avut mult de lucru, a trebuit să scoatem sâmburi la două lădițe de cireșe, pentru firmă. Domnul Kugler voia să conserve cireșele. Din lădițe facem rafturi pentru cărți.

Tocmai mă strigă cineva.

A ta, Anne

28 SEPTEMBRIE 1942 (COMPLETARE)

Mă apasă mai mult decât pot spune gândul că nu putem să ieșim niciodată și mi-e foarte teamă că vom fi descoperiți și apoi împușcați. Bineînțeles că asta-i o perspectivă nu prea plăcută.

DUMINICĂ, 12 IULIE 1942

Exact acum o lună, toți erau așa de drăguți cu mine fiindcă era ziua mea, dar acum simt cum pe zi ce trece mă înstrăinez tot mai mult de mama și de Margot. Astăzi am muncit din greu și toată lumea m-a ridicat în slăvi, însă peste cinci minute au început să mă dojenească iarăși.

Se poate vedea limpede diferența dintre cum se poartă cu Margot și cum se poartă cu mine. De pildă, Margot a stricat aspiratorul și din cauza asta n-am avut lumină toată ziua. Mama a spus: *Aber Margot, man sieht daß du keine Arbeit gewöhnt bist, sonst hättest du gewußt, daß man einen Staubsauger nicht an der Schnur rauszieht.*¹ Margot a spus și ea ceva și cu asta totul s-a terminat.

Dar azi după-amiază, când am vrut să copiez o parte din lista de cumpărături a mamei, căci scrisul mamei este așa de greu de citit, ea n-a vrut și mi-a tras iarăși o săpuneală zdravănă și-n povestea asta s-a amestecat toată familia.

Nu mă potrivesc cu ei, de asta îmi dau seama mai ales în ultima vreme. Ei sunt atât de sentimentali când sunt împreună, iar eu prefer să fiu așa când sunt singură. Și-apoi, ei tot spun ce plăcut e când suntem toți patru și

---

1. Margot, se vede că nu ești obișnuită deloc cu munca, altfel ai fi știut că un aspirator nu se scoate din priză trăgând de fir (germ.).

ce armonie domnește între noi, dar nu se gândesc nici o clipă că eu nu simt la fel.

Doar tata mă înțelege uneori, dar de cele mai multe ori ține partea mamei și a lui Margot. Nu pot să suport nici când spun față de străini că am plâns sau cât de cuminte sunt. Asta mi se pare îngrozitor. Și-apoi, uneori li se întâmplă să vorbească despre Moortje, iar asta nu pot să îndur cu nici un chip, căci este punctul meu slab și sensibil. Mi-e dor de Moortje în fiecare clipă a zilei și nimeni nu știe cât de des mă gândesc la ea; și de fiecare dată când mă gândesc la ea, îmi dau lacrimile. Moortje este așa de scumpă, și-o iubesc așa de mult și-mi fac deja planuri în care visez că se va întoarce.

Visez așa de frumos aici, dar realitatea este că trebuie să stăm aici până la sfârșitul războiului. N-avem voie să ieșim niciodată și nu putem fi vizitați decât de Miep, soțul ei, Jan, Bep Voskuijl, domnul Voskuijl, domnul Kugler, domnul Kleiman și doamna Kleiman, dar ea nu vine, pentru că i se pare prea periculos.

SEPTEMBRIE 1942 (COMPLETARE)

Tati este mereu așa de drăguț. Mă înțelege pe deplin și aș vrea să stau odată de vorbă cu el între patru ochi fără să izbucnesc numai decît în plâns. Dar se pare că asta ține de vârsta mea. N-aș vrea să mă mai opresc din scris, dar ar deveni prea plicticos.

Aproape fără excepție, n-am notat până acum în jurnalul meu decît gânduri; de povești drăguțe, pe care să le pot citi cândva și altora, încă n-am avut timp. Dar voi încerca în viitor să nu mai fiu sentimentală, sau să fiu mai puțin, și să fiu mai fidelă realității.

Cuprins

Notă asupra ediției în limba română / 5
Despre această carte / 7

JURNALUL ANNEI FRANK / 11

Postfață / 383